A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2023. november 23. *

„Előzetes döntéshozatal – Szellemitulajdon-jogok – 2014/26/EU irányelv – A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelés – Közös jogkezelő szervezet – 2004/48/EK irányelv – A szellemitulajdon-jogok érvényesítésének biztosításához szükséges intézkedések, eljárások és jogorvoslatok – 4. cikk – A 2004/48/EK irányelv által előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére jogosult személyek – A kiterjesztett hatályú közös jogkezelés körébe tartozó felhasználási engedélyek megadására feljogosított közös jogkezelő szervezetek – A szellemitulajdon-jogok védelmét illetően fennálló kereshetőségi jog”

A C-201/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) a Bírósághoz 2022. március 15-én érkezett, 2022. március 15-i határozatával terjesztett elő

a **Kopiosto ry**

és

a **Telia Finland Oyj**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, Csehi Z., M. Ilešič (előadó), I. Jarukaitis és D. Gratsias bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Kopiosto ry képviseletében S. Lapiolahti és B. Rapinoja asianajajat,

– a Telia Finland Oyj képviseletében M. Manner asianajaja,

* Az eljárás nyelve: finn.

– a finn kormány képviseletében M. Pere, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében S. L. Kalėda, J. Samnadda és I. Söderlund, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. május 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

## Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) 4. cikke c) pontjának, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. és 47. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Kopiosto ry és a Telia Finland Oyj (a továbbiakban: Telia) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a Kopiosto által képviselt szerzők szerzői jogait állítólagosan sértő televízióadások Telia általi továbbközvetítése.

## Jogi háttér

### *Az uniós jog*

#### *A 2004/48 irányelv*

3 A 2004/48 irányelv (3), (10) és (18) preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„(3) […] A szellemi tulajdonjogok érvényesítését szolgáló hatékony eszközök hiánya az innovációt és alkotótevékenységet visszafogja, és a beruházásokat megakadályozza. Ennélfogva szükséges biztosítani, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó anyagi jogot – amely jelenleg nagymértékben a közösségi vívmányok részét képezi – a[z Európai] Közösségben hatékonyan alkalmazzák. E tekintetben a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének eszközei központi jelentőséggel bírnak a belső piac sikere szempontjából.

[…]

(10) Ezen irányelv célja a jogszabályok egymáshoz való közelítése egy magas, egyenértékű és egységes védelmi szint [helyesen: a szellemi tulajdon magas, egyenértékű és egységes védelmi szintjének] belső piacon belüli biztosítása érdekében.

[…]

(18) Az ezen [irányelvben foglalt] intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezésére nemcsak a jogtulajdonos lehet jogosult, hanem olyan személyek is, akik közvetlenül érdekeltek és keresetindításra jogosultak, amennyiben az alkalmazandó jog erre lehetőséget teremt, az abban foglaltaknak megfelelően; ide tartozhatnak a jogok kezelésével vagy a közös és egyéni érdekek védelmének érvényesítésével megbízott szakmai szervezetek is.”

4 Ezen irányelv „Cél és hatály” című I. fejezetében szerepel többek között ezen irányelv „Tárgy” című 1. cikke, amelynek értelmében:

„Ez az irányelv azokról az intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról szól, amelyek a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen irányelv alkalmazásában a »szellemi tulajdonjogok« magukban foglalják az iparjogvédelmi jogokat.”

5 Az említett irányelv „Hatály” című 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A közösségi vagy tagállami jogszabályokban esetlegesen foglalt eszközök sérelme nélkül – amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára – az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat a 3. cikkel összhangban alkalmazni kell a közösségi jogban és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése esetén.”

6 Ugyanezen irányelv II. fejezete, amely az irányelv 3–15. cikkét foglalja magában, az „Intézkedések, eljárások és jogorvoslatok” címet viseli.

7 A 2004/48 irányelv „Általános kötelezettség” című 3. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek az ezen irányelv által szabályozott szellemi tulajdonjogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak méltányosnak és igazságosnak kell lenniük, nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek, továbbá nem eredményezhetnek ésszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmet.

(2) Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatásosnak, arányosnak és elrettentőnek [helyesen: visszatartó hatásúnak] kell lenniük, és úgy kell őket alkalmazni, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítsanak korlátokat, és hogy az azokkal való visszaélés esetére biztosítékok rendelkezésre álljanak.”

8 Ezen irányelvnek „Az intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére jogosult személyek” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a következő személyeket tekintik jogosultnak az ezen fejezetben foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére:

a) a szellemi tulajdonjogok jogosultjait az alkalmazandó jog rendelkezéseivel összhangban;

b) minden más személyt, aki ilyen jogok használatára jogosult, […] feltéve hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll;

c) a közös jogkezelő szervezeteket, amelyek szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkeznek arra, hogy a szellemi tulajdonjogok jogosultjait képviseljék, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog megengedi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll;

d) a szakmai szervezeteket, amelyek szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkeznek arra, hogy a szellemi tulajdonjogok jogosultjait képviseljék, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll.”

*A 2014/26/EU irányelv*

9 A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 84., 72. o.; helyesbítés: HL 2015. L 233., 8. o.) (8), (9), (12) és (49) preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„(8) Ez az irányelv arra irányul, hogy összehangolja azokat a tagállami szabályokat, amelyek a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek általi kezelésének tevékenységéhez való hozzáférésre, a közös jogkezelő szervezetek irányításának módjaira, valamint ezek felügyeleti keretére vonatkoznak […]

(9) Ezen irányelv célja, hogy az irányítás, a pénzügyi gazdálkodás, az átláthatóság és a beszámolás magas szintű biztosítása érdekében meghatározza a közös jogkezelő szervezetekre vonatkozó követelményeket. […]

[…]

(12) Ez az irányelv – amellett, hogy […] az összes közös jogkezelő szervezetre vonatkozik – nem érinti a jogkezelésre, például az egyedi kezelésre, egy reprezentatív közös jogkezelő szervezet és egy felhasználó között létrejött megállapodás kiterjesztett hatályára, azaz a kiterjesztett hatályú közös engedélyezésre, a kötelező közös jogkezelésre, a képviselet és a jogok közös jogkezelő szervezetekre történő átruházásának törvényes vélelmére vonatkozó tagállami rendelkezéseket.

[…]

(49) […] Végezetül kívánatos annak előírása is, hogy a szellemi alkotások joga területén szakértelemmel rendelkező vitarendezési testületek vagy bíróságok révén a tagállamok rendelkezzenek olyan független, pártatlan és hatékony vitarendezési eljárásokkal, amelyek képesek rendezni a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók közötti, a fennálló vagy a javasolt engedélyezési feltételekkel, illetve a szerződésszegésekkel kapcsolatos kereskedelmi vitákat.”

10 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 3. cikkének a) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »közös jogkezelő szervezet«: olyan szervezet, amely jogszabály, jog, átruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás alapján, egynél több jogosult érdekében és közös javára kizárólagos vagy fő céljaként szerzői és szomszédos jogokat kezel, és amely a következő feltételek közül az egyiket vagy mindkettőt teljesíti:
   i. a tagjai tulajdonában vagy ellenőrzése alatt áll;
   ii. nonprofit szervezetként működik”.

11 Az említett irányelv „Vitarendezés” címet viselő 35. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók közötti, elsősorban a fennálló vagy a javasolt engedélyezési feltételekre vagy szerződésszegésre vonatkozó vitáikkal a felek bírósághoz vagy adott esetben egy másik független és pártatlan vitarendező testülethez fordulhassanak, ha ez a testület rendelkezik a szellemi alkotások joga területén szakértelemmel.

(2) A 33. és a 34. cikk, valamint az e cikk (1) bekezdése nem érinti a felek azon jogát, hogy jogaikat bíróság előtt érvényesítsék és védjék meg.”

### *A finn jog*

12 Az 1961. július 8-i tekijänoikeuslaki (404/1961) (a szerzői jogról szóló [404/1961. sz.] törvény) 2015. május 22-i laki tekijänoikeuslain muuttamisesta (a szerzői jogról szóló törvény módosításáról szóló [607/2015. sz.] törvény) által módosított változatának (a továbbiakban: szerzői jogi törvény) „Szerződéses felhasználási engedély” című 26. §-ának első bekezdése előírja, hogy e törvénynek a szerződéses felhasználási engedélyekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni a felhasználó és az oktatási és kulturális minisztérium által elismert azon szervezet között létrejött megállapodásra, amely egy meghatározott területen számos olyan szerzőt képvisel, akinek műveit Finnországban ezen a területen felhasználják. Az engedélyezett szervezetet e szerződés tekintetében úgy kell tekinteni, hogy jogosult ugyanazon ágazat műveinek más szerzőit is képviselni. Az említett szerződés alapján megszerzett felhasználási engedély jogosultja a felhasználási engedélyben meghatározott feltételek mellett az adott ágazat szerzőinek valamennyi művét felhasználhatja.

13 A 26. § negyedik bekezdése értelmében az első bekezdésben említett szervezet által meghatározott, a mű többszörözéséért, közvetítéséért vagy sugárzásáért a szervezet által közvetlenül képviselt szerzőknek fizetendő díjazás odaítélésére vagy a szerzők közös céljaira történő felhasználásra vonatkozó szabályokat az ugyanazon ágazat első bekezdésben említett azon más szerzőire is alkalmazni kell, akiket a szervezet nem képvisel közvetlenül.

14 A szerzői jogi törvény „Rádió- és televízióműsorok továbbközvetítése” című 25h. §-ának első bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rádió- vagy televízióműsorban szereplő művet szerződéses felhasználási engedély alapján az adás megváltoztatása nélkül, a 26. § rendelkezéseivel összhangban az eredeti adással egyidejűleg, a közönség általi vétel céljából tovább lehet közvetíteni.

## Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 A Kopiosto a 2014/26 irányelv 3. cikkének a) pontja értelmében vett közös jogkezelő szervezet, amely nagyszámú szerző nevében, az általuk adott megbízások alapján kezel és ad felhasználási engedélyeket. A Kopiosto is engedélyt kapott az oktatási és kulturális minisztériumtól, mint a szerzői jogi törvény 26. §-a szerinti szerződéses felhasználási engedélyeket kiadó szervezettől, többek között az e törvény 25h. §-ának első bekezdése értelmében vett rádió- vagy televízióműsorban szereplő művek továbbközvetítése tekintetében.

16 A Telia kábeltelevíziós hálózatot működtet, amelyen szabadon fogható belföldi televíziós csatornák jeleit továbbítják a nyilvánosság általi vételre.

17 2018. január 24-én a Kopiosto kérelmet nyújtott be a markkinaoikeushoz (versenybíróság, Finnország), amelyben annak megállapítását kérte, hogy a Telia a szerzői jogi törvény 25. §-a értelmében vett televíziós műsorok továbbközvetítését végzi, és ez a Kopiosto részéről történő előzetes engedély hiányában sérti azokat a szerzői jogokat, amelyeket a Kopiosto elsődlegesen szerződéses felhasználási engedélyeket kiadó szervezetként, másodlagosan pedig a szerzői jogok jogosultjai által számára adott meghatalmazások alapján kezel.

18 A Telia úgy véli, hogy a Kopiosto a szerzői jogok megsértésén alapuló kereset tekintetében nem rendelkezik kereshetőségi joggal.

19 2019. június 18-i ítéletével a markkinaoikeus (versenybíróság) többek között mint elfogadhatatlant elutasította a Kopiosto által a szerzői jog megsértésére alapított kérelmeket, azzal az indokkal, hogy a Kopiosto nem jogosult arra, hogy a szerzői jogról szóló törvény 26. §-ában szabályozott helyzetekben az általa mint szerződéses felhasználási engedélyeket kiadó szervezet által képviselt jogosultak érdekében saját nevében bitorlási keresetet indítson. Ez a bíróság úgy ítélte meg, hogy a Kopiosto azon jogosultak tekintetében sem rendelkezik kereshetőségi joggal a bitorlási kereset megindítására, akik jogkezelési és perbeli meghatalmazást adtak számára.

20 A Kopiosto fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Korkein oikeushoz (legfelsőbb bíróság, Finnország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, elsődlegesen arra hivatkozva, hogy a szerződéses felhasználási engedélyeket kiadó szervezetként megillető jogállása miatt – amint azt a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja is megköveteli – közvetlen érdeke fűződik az általa képviselt szerzők műveinek jogosulatlan felhasználása esetén történő beavatkozáshoz, másodlagosan pedig arra hivatkozva, hogy legalábbis jogosult olyan szerzők műveinek jogosulatlan felhasználása miatt keresetet indítani, akiknek szerzői jogait a szerzők által adott jogkezelési és perbeli meghatalmazások alapján kezeli.

21 A kérdést előterjesztő bíróság előtt a Telia előadja, hogy a Kopiosto, mint szerződéses felhasználási engedélyeket kiadó szervezet, jogosult televíziós műsorok továbbközvetítésére vonatkozó felhasználási engedélyek kiadására és a megfelelő díjak beszedésére. Ezzel szemben kizárólag az érintett szerzői jog eredeti jogosultja vagy engedményese indíthat a szerzői jog bitorlása miatt keresetet.

22 A Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság) lényegében úgy véli, hogy az alapjogvita megoldása érdekében – vonatkozó nemzeti jogi rendelkezés hiányában – azt a kérdést kell eldönteni, hogy a 2014/26 irányelv 3. cikkének a) pontja értelmében vett közös jogkezelő szervezet milyen feltételek mellett tekinthető jogosultnak a 2004/48 irányelv II. fejezetében említett intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezésére. E bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy

elegendő-e a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontja értelmében vett jog fennállásához, hogy a szerződéses felhasználási engedélyeket kiadó szervezet általános perképességgel rendelkezik a nemzeti jog szerint, és jogosult az érintett ágazat valamennyi jogosultja érdekében televízióadások továbbközvetítésére vonatkozó szerződéses felhasználási engedélyekről tárgyalni és azokat megadni, vagy e kereshetőségi jog fennállása azt feltételezi, hogy ez a szervezet a nemzeti jog szerint kifejezetten jogosult az érintett jogok megsértése miatt saját nevében keresetet indítani.

23 E tekintetben az említett bíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy a 2018. augusztus 7-i SNB-REACT ítéletben (C-521/17, EU:C:2018:639) a Bíróság a kereshetőségi jogot ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a szellemitulajdon-jogok jogosultjainak kollektív képviseletét ellátó szervezetet a nemzeti jogszabály úgy tekintse, mint amelynek közvetlen érdeke fűződik az ilyen jogok védelméhez, és tegye lehetővé számára, hogy e célból bírósági eljárást indítson, ám nem pontosította, hogy ez a második feltétel azt jelenti-e, hogy a szervezet általános kereshetőségi joggal rendelkezik, vagy pedig azt követeli meg, hogy a nemzeti jog kifejezetten írja elő, vagy legalábbis tegye lehetővé, hogy a kiterjesztett hatályú közös jogkezelést végző szervezet jogosult legyen a szerzői jogok megsértése miatt keresetet indítani.

24 Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ezen ítélet 34. és 35. pontjának fényében nem egyértelmű, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az egységesíteni kívánja, hogy mit kell érteni egy szervezetnek az általa képviselt jogosultak jogainak védelméhez fűződő, a 2004/48 irányelv (18) preambulumbekezdésében említett „közvetlen érdeke” alatt, vagy hogy azt a nemzeti jog alapján kell-e meghatározni. A 2004/48 irányelv (18) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikkének c) pontjából nem derül ki, hogy a közös jogkezelő szervezetnek már önmagában amiatt közvetlen érdeke fűződik-e a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelméhez, mert egyrészt a kiterjesztett hatályú közös jogkezelés, másrészt a jogosultak által adott jogkezelési meghatalmazások alapján jogosult a művek tekintetében felhasználási jogokat biztosítani és a felhasználási jogok jogosultjainak képviseletében a fizetendő díjazást a jogosultak javára beszedni.

25 Végül a kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki különösen a kiterjesztett hatályú közös jogkezeléssel megbízott szervezet jogállásán alapuló kereshetőségi jog kérdését illetően azzal kapcsolatban, hogy miként kell értelmezni a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját egyrészt a tulajdonhoz való jognak a Charta 17. cikkében előírt védelmére, másrészt pedig a Charta 47. cikkében előírt hatékony jogorvoslathoz való jogra tekintettel. E tekintetben a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság) rámutat, hogy ha úgy kellene tekinteni, hogy a kiterjesztett hatályú közös jogkezeléssel megbízott szervezet jogosult a saját nevében bitorlási keresetet indítani, ez azzal a hatással járhat, hogy korlátozza a jogosult jogát arra, hogy saját maga indítson keresetet. Ebben az összefüggésben meg kell határozni, hogy az ilyen szervezetet azon szerzők jogainak megsértése esetén megillető kereshetőségi jog, akik nem ruházták át kizárólagos jogaikat erre a szervezetre, aránytalan beavatkozást jelenthet-e e szerzőknek a szerzői jogukkal való rendelkezéshez való jogába. E bíróság mindazonáltal kifejti, hogy az ilyen beavatkozás igazolható lehet többek között azzal, hogy a közös jogkezelő szervezetek hatékonyabban tudnak beavatkozni, mint maga a szerzői jogi jogosult.

26 E körülmények között a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A szellemitulajdon-jogokat közösen kezelő szerződésesfelhasználás-engedélyező szervezetek tekintetében kizárólag a jogvitákban fennálló általános perképességet jelenti-e az említett jogok védelmét szolgáló, a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontján alapuló kereshetőségi jog által feltételezett keresetindítási jog, vagy az a nemzeti jogszabályokban kifejezetten elismert, a szóban forgó jogok védelme érdekében saját névben történő keresetindításhoz való jogot követel meg?

2) A 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontján alapuló értelmezés során valamennyi tagállamban egységesen kell-e értelmezni »az általa képviselt jogosultak szerzői jogainak védelméhez fűződő közvetlen érdek« kifejezést, ha a 2014/26 irányelv 3. cikkének a) pontja értelmében vett jogkezelő szervezet ahhoz való jogáról van szó, hogy saját nevében keresetet indítson a szerzői jogok megsértése miatt, ha
   a) olyan művek felhasználásáról van szó, amelyek tekintetében valamely szervezet a szerzői jogról szóló törvény értelmében vett szerződésesfelhasználás-engedélyező szervezetként jogosult a kiterjesztett közös jogkezelés körébe tartozó olyan felhasználási engedélyeket adni, amelyek lehetővé teszik az engedély jogosultja számára, hogy az adott ágazat olyan szerzőinek műveit is felhasználja, akik nem hatalmazták meg a szervezetet jogaik kezelésével;
   b) olyan művek felhasználásáról van szó, amelyek tekintetében a szerzők szerződéssel vagy meghatalmazással felhatalmazták a szervezetet jogaik kezelésére, anélkül, hogy a szerzői jogokat átruházták volna a szervezetre?

3) Ha abból kell kiindulni, hogy a szervezetnek szerződésesfelhasználás-engedélyező szervezetként közvetlen érdeke fűződik ahhoz, és kereshetőségi joggal rendelkezik arra, hogy saját nevében keresetet indítson: adott esetben a [Charta] 17. és 47. cikkére tekintettel milyen jelentőséggel bír a kereshetőségi jog értékelése során az a körülmény, hogy a szervezet olyan szerzőket is képvisel szerződésesfelhasználás-engedélyező szervezetként, akik nem hatalmazták fel jogaik kezelésére, és hogy nincs jogszabályban szabályozva a szervezet ahhoz való joga, hogy e szerzők jogainak védelme érdekében keresetet indítson?”

## Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

### *Az első kérdésről*

27 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az érintett jogok védelméhez fűződő közvetlen érdekre vonatkozó feltételen kívül a szellemitulajdon-jogok közös jogkezelő szervezetei azon jogosultsága elismerésének, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, kizárólag e szervezetek perképessége a feltétele, vagy az is, hogy az alkalmazandó jogban kifejezetten elismerjék az említett szervezeteknek a szellemitulajdon-jogok védelmét illetően fennálló kereshetőségi jogát.

28 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság megállapította, hogy a 2004/48 irányelv (18) preambulumbekezdéséből – amelynek fényében ezen irányelv 4. cikkét is értelmezni kell – kitűnik, hogy az európai uniós jogalkotó szándéka az volt, hogy az ezen irányelvben foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére való jogosultságot ne

csupán a szellemitulajdon-jogok jogosultjai számára ismerjék el, hanem azon személyek számára is, akik e jogok védelmében közvetlenül érdekeltek és keresetindításra jogosultak, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll (2018. augusztus 7-i SNB-REACT ítélet, C-521/17, EU:C:2018:639, 33. pont).

29 E személyeket az említett irányelv 4. cikkének b)–d) pontja sorolja fel. A közös jogkezelő szervezeteket a 4. cikk c) pontja említi, amelynek értelmében a tagállamok elismerik a szellemitulajdon-jogok jogosultjainak képviseletére szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkező közös jogkezelő szervezetek arra vonatkozó jogát, hogy kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat, feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog megengedi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll.

30 A Bíróság kimondta, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a tagállamok kötelesek olyan személyként elismerni a védjegyjogosultak kollektív képviseletét ellátó szervezetet, amely jogosult a védjegyjogosultak jogainak védelmében saját nevében az ezen irányelvben előírt jogorvoslatokat kérelmezni, valamint az említett jogok érvényesítése érdekében saját nevében keresetet indítani a bíróságok előtt, azzal a feltétellel, hogy e szervezetet a nemzeti jogszabályok úgy tekintik, hogy az ilyen jogok védelméhez közvetlen érdeke fűződik, és e jogszabályok lehetővé teszik számára e célból a keresetindítást (2018. augusztus 7-i SNB-REACT ítélet, C-521/17, EU:C:2018:639, 39. pont).

31 Ebből az következik, hogy a közös jogkezelő szervezetek azon jogosultsága, hogy saját nevében kérelmezze a 2004/48 irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, attól a feltételtől függ, hogy az alkalmazandó jogszabály ezt a szervezetet úgy tekintse, mint amelynek közvetlen érdeke fűződik az ilyen jogok védelméhez, és lehetővé tegye számára, hogy e célból bírósági eljárást indítson.

32 Következésképpen, noha a közös jogkezelő szervezetnek szükségszerűen rendelkeznie kell perképességgel ahhoz, hogy az irányelvben előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának saját nevében történő kérelmezésére vonatkozó kereshetőségi joggal rendelkezzen, a perképesség e tekintetben önmagában nem lehet elegendő.

33 Végeredményben, mivel a perképesség a jogi személyiség rendes attribútuma, amellyel a közös jogkezelő szervezetek általában rendelkeznek, az ettől eltérő értelmezés megfosztaná hatékony érvényesülésétől a 2018. augusztus 7-i SNB-REACT ítélet (C-521/17, EU:C:2018:639) 39. pontjában meghatározott második feltételt.

34 Továbbá azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a közös jogkezelő szervezetek azon jogosultsága elismerésének, hogy saját nevükben kérelmezzék a 2004/48 irányelvben előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, feltétele-e az, hogy az alkalmazandó jog kifejezetten elismerje ezt a jogosultságot, emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelv 4. cikkének c) pontja általános jelleggel „az alkalmazandó jog […] rendelkezéseire” utal.

35 Márpedig az ilyen kifejezés nem jelenti szükségképpen azt, hogy különös rendelkezésnek kellene kifejezetten elismernie a közös jogkezelő szervezetek azon jogosultságát, hogy saját nevükben kérelmezzék az említett irányelvben előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, mivel ez az általános jellegű eljárási szabályokból is következhet.

36 Ezt az értelmezést a 2004/48 irányelv célja is megerősíti, amely – amint ez az irányelv (10) preambulumbekezdésében szerepel – többek között a szellemi tulajdon magas védelmi szintjének a belső piacon belüli biztosítása (2021. június 17-i M. I. C. M. ítélet, C-597/19, EU:C:2021:492, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E célból ezen irányelv 3. cikke arra kötelezi a tagállamokat, hogy legalább minimális szinten rendelkezzenek a szellemitulajdon-jogok érvényesítésének biztosításához szükséges intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról.

37 Márpedig, amint az az említett irányelv (18) preambulumbekezdéséből kitűnik, az uniós jogalkotó kívánatosnak tartotta, hogy az irányelvben előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezésére vonatkozó jogosultságot – amint az a jelen ítélet 28. pontjában már megállapításra került – ne csak a szellemitulajdon-jogok jogosultjai számára ismerjék el, hanem a közös jogkezelő szervezetek számára is, amelyek főszabály szerint rendelkeznek az ilyen jogok megsértése elleni hatékony fellépést lehetővé tevő pénzügyi és anyagi eszközökkel.

38 Következésképpen azokban a tagállamokban, amelyek nem fogadtak el a közös jogkezelő szervezetek kereshetőségi jogát kifejezetten szabályozó rendelkezést, a 2004/48 irányelv 4. cikke c) pontjának megszorító értelmezése megakadályozhatná az ilyen szervezeteket abban, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelvben előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, ami gyengíthetné az uniós jogalkotó által a szellemitulajdon-jogok érvényesítése érdekében bevezetett eszközök hatékonyságát.

39 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a közös jogkezelő szervezetek azon jogosultsága elismerésének, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, az érintett jogok védelméhez fűződő közvetlen érdeken kívül az is feltétele, hogy a közös jogkezelő szervezetek a szellemitulajdon-jogok védelme érdekében kereshetőségi joggal rendelkezzenek, ami erre irányuló különös rendelkezésből vagy általános jellegű eljárási szabályokból következhet.

### *A második kérdésről*

40 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a tagállamok kötelesek elismerni a szellemitulajdon-jogok jogosultjainak képviseletére szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkező közös jogkezelő szervezetek arra vonatkozó közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, abban az esetben, ha az érintett jogok védelméhez fűződő közvetlen érdek e szervezetek tekintetében nem következik az alkalmazandó nemzeti szabályozásból.

41 Emlékeztetni kell arra, hogy a „közvetlen érdek” fogalmát, amely nem szerepel a 2004/48 irányelv 4. cikkében, ezen irányelv (18) preambulumbekezdése említi, amelyből kitűnik, hogy az uniós jogalkotó szándéka az volt, hogy az említett irányelvben foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére való jogosultságot ne csupán a szellemitulajdon-jogok jogosultjai számára ismerjék el, hanem azon személyek számára is, akik e jogok védelmében közvetlenül érdekeltek és keresetindításra jogosultak, „feltéve, hogy azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban áll”.

42 Így, míg a 2004/48 irányelv 4. cikkének a) pontja előírja, hogy a tagállamok a szellemitulajdon-jogok jogosultjait mindenképpen jogosultnak tekintik az ezen irányelv II. fejezetében foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok kérelmezésére, ezen irányelv 4. cikke b)-d) pontjának mindegyike pontosítja, hogy a tagállamok csak abban az esetben ismerik el más személyek, valamint bizonyos meghatározott szervezetek ilyen jogosultságát, ha azt az alkalmazandó jog lehetővé teszi, és annak rendelkezéseivel összhangban (2018. augusztus 7-i SNB-REACT ítélet, C-521/17, EU:C:2018:639, 28. pont).

43 E tekintetben a Bíróság pontosítja, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontjában szereplő, „alkalmazandó jogra” való utalást úgy kell érteni, mint amely egyaránt utal a releváns nemzeti szabályozásra és adott esetben az uniós szabályozásra is (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i SNB-REACT ítélet, C-521/17, EU:C:2018:639, 31. pont).

44 Amint tehát arra a főtanácsnok indítványának 52. pontjában rámutatott, a második kérdés megválaszolásához meg kell állapítani, hogy a jelenleg hatályos uniós jogi rendelkezések elismerik-e a közös jogkezelő szervezeteknek a szellemitulajdon-jogok védelméhez fűződő közvetlen érdekét.

45 E tekintetben egyrészt, amint az a jelen ítélet 41. és 42. pontjából is következik, az irányelv, mivel e tekintetben az alkalmazandó jogszabályokra utal, maga nem szabályozza azt a kérdést, hogy a közös jogkezelő szervezeteknek közvetlen érdeke fűződik-e a szellemitulajdon-jogok védelméhez.

46 Ezt az értelmezést megerősítik az említett irányelv előkészítő munkálatai, amelyekből kitűnik, hogy az uniós jogalkotó lemondott az irányelv 4. cikkének c) pontjában említett szervezetek kereshetőségi jogának harmonizálására vonatkozó elképzelésről. Míg ugyanis az Európai Bizottság eredeti, a szellemitulajdon-jogok érvényesítésének biztosítását célzó intézkedésekről és eljárásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvjavaslata (COM(2003) 46 végleges) azt írta elő, hogy a tagállamok kötelesek elismerni a közös jogkezelő szervezetek arra vonatkozó „jogosultságát, hogy a rájuk bízott kollektív vagy egyéni jogok, illetve érdekek védelme érdekében intézkedések és eljárások alkalmazását kérelmezzék, valamint pert indítsanak”, e megközelítést végül elhagyták és inkább az alkalmazandó jogszabályokra utaltak.

47 Másrészt, bár a 2014/26 irányelv 35. cikkének a (49) preambulumbekezdéssel összefüggésben értelmezett (1) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók közötti, független, pártatlan és hatékony – többek között bírósági – vitarendezési eljárásokkal rendelkezzenek, ettől még – amint az ezen irányelv (8) és (9) preambulumbekezdéséből is kitűnik – az irányelv célja nem e szervezetek perindítási feltételeinek szabályozása, hanem azon tagállami szabályok összehangolása, amelyek a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek általi kezelésének tevékenységéhez való hozzáférésre, a közös jogkezelő szervezetek irányításának módjaira, valamint ezek felügyeleti keretére vonatkoznak, továbbá az irányítás, a pénzügyi gazdálkodás, az átláthatóság és a beszámolás magas szintű biztosítása. Nem lehet tehát úgy tekinteni, hogy e rendelkezés célja a közös jogkezelő szervezetek szellemitulajdon-jogok védelméhez fűződő közvetlen érdekére vonatkozó kérdés szabályozása.

48 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy az uniós jog nem szabályozza azokat a feltételeket, amelyek mellett a közös jogkezelő szervezetet úgy kell tekinteni, mint amelynek közvetlen érdeke fűződik a szellemitulajdon-jogok védelméhez, a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontjában hivatkozott „alkalmazandó jog […] rendelkezései” fordulat pedig a tagállamok nemzeti jogára utal.

49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság kimondta, hogy a tagállamok kötelesek elismerni a közös jogkezelő szervezet azon jogosultságát, hogy e jogok érvényesítése érdekében az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat kérelmezze, valamint bíróság előtt eljárjon, többek között akkor, ha a nemzeti jog ezt a szervezetet úgy tekinti, mint amelynek e jogok védelméhez közvetlen érdeke fűződik. Következésképpen a nemzeti bíróságok feladata annak megállapítása, hogy az ilyen szervezetnek az alkalmazandó nemzeti jogszabályok értelmében közvetlen érdeke fűződik-e az általa képviselt jogosultak jogainak védelméhez; ha pedig ez a feltétel nem teljesül, akkor az érintett tagállamot nem terheli ilyen elismerési kötelezettség (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, 34., 36. és 38. pont).

50 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az uniós jog jelenlegi állapota szerint a tagállamok nem kötelesek elismerni a szellemitulajdon-jogok jogosultjainak képviseletére szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkező közös jogkezelő szervezetek arra vonatkozó közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, amennyiben a közös jogkezelő szervezetek tekintetében az érintett jogok védelméhez fűződő közvetlen érdek nem következik az alkalmazandó nemzeti szabályozásból.

### *A harmadik kérdésről*

51 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a kereshetőségi jog értékelése keretében – adott esetben a Charta 17. és 47. cikkének fényében – milyen jelentősége van annak a ténynek, hogy az érintett szervezet szerződéses felhasználási engedélyek kiadásával megbízott szervezetként olyan szerzőket is képvisel, akik nem hatalmazták fel jogaik kezelésére, és hogy nem szabályozza jogszabály a szervezet ahhoz való jogát, hogy e szerzők jogainak védelme érdekében keresetet indítson.

52 Amint az a kérdésnek az előterjesztő bíróság által megfogalmazott szövegéből kitűnik, ez a kérdés abban az esetben merül fel, ha a közös jogkezelő szervezeteknek közvetlen érdeke fűződik ahhoz, hogy saját nevükben eljárjanak a kiterjesztett hatályú felhasználási engedélyek hatálya alá tartozó jogokkal kapcsolatos jogvitákban.

53 Márpedig, amint arra a főtanácsnok indítványának 65. pontjában rámutatott, a jelen ügyben nem áll fenn ilyen előfeltevés. Egyrészt ugyanis, amint az a jelen ítélet 48. pontjában megállapításra került, a jelenleg hatályos uniós szabályozás nem állapít meg a közös jogkezelő szervezetek tekintetében ahhoz fűződő közvetlen érdek fennállását, hogy saját nevükben kérelmezzék a 2004/48 irányelv II. fejezetében említett intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását. Másrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e szervezetek kereshetőségi jogát a finn jogban sem az alkalmazandó nemzeti jog erre vonatkozó különös rendelkezése, sem pedig általános jellegű eljárási szabályok nem szabályozzák.

54 Következésképpen, a második kérdésre adott válaszra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdést nem kell megválaszolni.

## A költségekről

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

**1) A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének c) pontját**

**a következőképpen kell értelmezni:**

**a közös jogkezelő szervezetek azon jogosultsága elismerésének, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében előírt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, az érintett jogok védelméhez fűződő közvetlen érdeken kívül az is feltétele, hogy a közös jogkezelő szervezetek a szellemitulajdon-jogok védelme érdekében kereshetőségi joggal rendelkezzenek, ami erre irányuló különös rendelkezésből vagy általános jellegű eljárási szabályokból következhet.**

**2) A 2004/48 irányelv 4. cikkének c) pontját**

**a következőképpen kell értelmezni:**

**az uniós jog jelenlegi állapota szerint a tagállamok nem kötelesek elismerni a szellemitulajdon-jogok jogosultjainak képviseletére szabályszerűen elismert jogosultsággal rendelkező közös jogkezelő szervezetek arra vonatkozó közvetlen érdekét, hogy saját nevükben kérelmezzék az ezen irányelv II. fejezetében foglalt intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazását, amennyiben a közös jogkezelő szervezetek tekintetében az érintett jogok védelméhez fűződő közvetlen érdek nem következik az alkalmazandó nemzeti szabályozásból.**

Aláírások